

A close-up, high-angle portrait of Marco van Basten, showing his face and upper chest. He has short, graying hair and is looking directly at the camera with a serious expression. He is wearing a dark gray sweater over a light blue collared shirt.

10^{YEARS} enthusiast

БАСТА

Суровата, честна и откровена автобиография на

МАРКО ВАН БАСТЕН

ЕДВИН СХОН

Б А С Т А

Суровата, честна и откровена автобиография на

МАРКО ВАН БАСТЕН

ЕДВИН СХОН

Превод от нидерландски

Мария Енчева

YEARS **10**enthusiast

София, 2020

Marco van Basten & Edwin Schoon

Basta

Rauwe, eerlijke en openhartige autobiografie van Marco van Basten

© Marco van Basten & Edwin Schoon, 2019

Published by agreement with Overamstel Uitgevers B. V.

This publication has been made possible with financial support from the Dutch Foundation for Literature

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Марко ван Бастен и Едвин Схон

Баста

Суровата, честна и открoвена автобиография на Марко ван Бастен

© Мария Енчева, превод, 2020

© Riesenkind, The Netherlands, дизайн на корица, 2020

© Peter Boer | De Beeldunie, снимка на корица, 2020

© The Spectral Project Authors, наборен шрифт Spectral (SIL Open Font License), 2020

© Enthusiast – запазена марка на „Алто комюникейшънс енд пъблишинг“ ООД, 2020

ISBN 978-619-164-373-8

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

Пълзя по плочките

II

ЧАСТ I

Детство, Аякс и ЕП 1988 г.

15

ЧАСТ II

АК Милан, СП 1990 г. и
най-добър в света

113

ЧАСТ III

Глезенът

169

ЧАСТ IV

Финансите и треньорът

203

ЧАСТ V

Революцията на Кройф

285

ЧАСТ VI

Бележки на тавана

321

ЕПИЛОГ

345

Не, никога не съм употребявал кристал мет. Не съм се пристрастявал към кокаин. Не съм се къпал в басейн с голи жени по време на европейско или световно първенство. Не съм залитал по хазарта. Никога не съм носил перука. Ще трябва да ви разочаровам.

Много е писано по мой адрес. Страшно много. Сред написаното има доста глупости. Често дори не ги четях. И повечето пъти отказвах да реагирам. Прегночихтах да ги захвърля в някой ъгъл.

Години наред не се смятах за интересна личност. Виждах се по-скоро като обикновено момче, което умее да рита тонка. Докато не се наложи да спра заради един прецакан глезен. Вниманието, което привлече това, ме натовари. Журналистите, феновете, камерите, издигането на пиедестал. Стори ми се пресилено. Дразнещо, ако трябва да съм честен.

Понеже тази суетня ме отклоняваше от целта ми: да съм най-добрият. Имам предвид *наистина* най-добрият. От световна класа. Другото оставаше на заден план; готов бях на всичко, за да постигна целта си. Наречете го „сляп порив“. „Първичен инстинкт“. Бях решен да мина през всичко, ако се наложи – и като тайфун.

Преодолявах сръчно всички препятствия, всички пречки. Противници, съдии, треньори, директори, дори съотборници. Най-често по правилата, но понякога и отвъд тях или поне по ръба им. И ставах все по-добър, все по-печен. Никога няма да ме чуете да описвам футбола в романтични краски. Става дума за

професионален спорт. Професионалният спорт е суров, безмилостен. Или изяждаш, или биваш изяден.

Тази моя нагласа не ме превръщаше в особено дружелюбен човек в очите на външния свят, тоест на хората, които не ми бяха от пряка полза в гоненето на свещената цел. Хванеш ли се на играта, си плащаш цената. Научих този урок още преди да навърша десет, докато играехме мач срещу грубияните от *Схимеллейн* в Утрехт. Талантливите получаваха най-много ритници. Проста логика. Ритаеш, пазиш се, бягаеш, отбелязваш. Нямахте друг начин.

Понеже във футбола има значение само едно: победата. И особено победата в ключовите двубои. А за нея се искат голове. Нямам предвид гържа от попадения като онова 6:0 срещу *Спарта*, нито впечатляващите задни ножици като ножицата срещу *Ден Бош*. Не, имам предвид просто да вкарваш в решаващите срещи. Да печелиш финали. Или по-добре: с головете си да обръщаш финали. Стремешът към слава беше моето гориво. Колкото по-заплетена беше ситуацията и по-голямо напрежението, толкова по-силно беше желанието ми да се освободя от защитата, да отбележа, да победя.

Тръгвате ли с мен към абсолютния връх? В подножието му съм шестгодишен, още стеснителен хлапак от Утрехт, който тепърва ще гради характер на улицата и в УФФ*. Десет години по-късно – в големия *Аякс*; дебютирах в нападение пред очите на великия Йохан Кройф. Заминах за Милано с *Купата на носителите на купи* в джоба. Изиграх решаваща роля за Нидерландия на Европейското първенство през 1988 г. После дойде проклетото Световно.

През декември 1992 г. изкачих олимпийския връх. Избраха ме за Най-добър футболист на света и за трети

* Спортен клуб от град Утрехт. – Б. пр.

път (досуц като Кройф и Платини) – за Най-добър играч на Европа. Три пъти спечелих *Купата на европейските шампиони*, в два от финалите отбелязах победния гол, реших един голям турнир и четири пъти вкарах на *ИФК Гьотеборг*. Никоой друг не го беше постигал преди мен в *Шампионската лига*. Да си каже човек: няма накъде повече. Само че гладът ми за слава още не беше утолен. Ни най-малко.

Паднах болезнено. Още същия месец се сринах мощно. Малко преди Коледа легнах под ножа на доктор Марти. Пак десният глезен. Дори не подозирах, че четири часа по-късно светът ми ще се промени завинаги. Че никога повече няма да играя добре, никога повече няма да спринтирам, никога повече няма да направя перфектното спиране, никога повече няма да чуя прекрасния звук от оплитането на топката в мрежата. Че никога повече няма да крещя като дете след свой гол.

Цели три години се опитвах да вляза във форма. Какво ли не направих. Прекрачих отвъд границата на болката. Но краят беше дошъл. И не само – предизвикателство беше дори да се добера до пекарната с по-малко мъки. Това ме сломи окончателно. Всъщност никога не съм говорил на тая тема. Всичко, за което мечтаех, се беше изпарило. Най-напред битката, която нямаше как да спечеля, след нея – празнотата. Изчезнах за седем години. Прекъснах връзката си със света. Оттеглих се на игрището за голф, при приятели, със семейството си.

Минава време, докато осмислиш подобно нещо. Доскоро се имах за човек, който се учи от чуждия опит. Бях устремен, гладен, целенасочен. И до днес мразя да губя, независимо на какво играя. Инстинктът за победа надделява. Искам да спечеля. Да постигна нещо велико. Да се открия. Това е важното за мен. Макар че като треньор е по-трудно, отколкото като играч.

Едва напоследък намерих известен покой. Никога не

съм изпитвал необходимост да поглеждам назад. Досега. Осъзнавам, че преживях немалко. За първи път имам усещането, че и аз мога да споделя нещо, което да е важно за друг. Може да е от съзряването или пък от облекчението след оттеглянето от футбола. Не знам. Но усещам, че е дошъл моментът да разкажа историята си. От моята перспектива. Моята истина. Историята, която не съм разказвал никога. С която да изясня едно-друго. Никого не смятам да пощадя. Особено себе си. Времето назря.

Марко ван Бастен
Амстердам, октомври 2019 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Пълзя по плочките

1995 г.

Тъмно е. Пълзя по плочките. На четири крака. Пикае ми се. Пикае ми се, та две не виждам. Но когато ускоря темпото, пълният мехур опира в бедрото ми и едва го удържам. Последното, което искам, е да опикая коридора. Търпение, до банята остават две минути. Знам го отлично. За да отклоня вниманието си от болката, броя по целия път. Шепнешком. Никога не стигам в тоалетната преди сто и двацет. Най-трудни са праговете, защото глезенът ми трябва да ги преодолее, без да се блъска в тях. При най-лекия допир прехапвам устни, за да не изкрещя.

През нощта ефектът на болкоуспокояващите отслабва, но не искам да будя никого. Не бива да ме чуват, защото не желая да ме виждат такъв. Дори най-скъпите ми същества. Именно те. За щастие през последните два месеца някак успявам да се прикрия, макар да мисля, че Лизбет понякога само се преструва на заспала, за да ми спести срама.

Няма как да се обясни. Дори с обезболяващи болката приижда на талази. За нищо друго не мога да мисля. От две седмици ме мъчи и стомах, понеже прекалявам с хапчетата.

С всяка стъпка умирам от болка и това – още от както ми свалиха оня идиотски апарат от глезена преди осем месеца. Лекарят обеща, че каквото и да става, по-зле няма да е. Бях професионален футболист, който

не можеше да играе, а сега съм обикновен човек, който не може да ходи. Куцам. Направо съм осакастен.

Глезенът ми напомня на онези, острите камъни в пещерите. На сталактити и сталагмити. Отгоре и отдолу – заострени костици, които се забиват в оставения без защита, без хрущял глезен. Щом се подпра на него, тези връхчета се впиват в месото ми. Истински ад е да стоя на десния крак. Дори с болкоуспокояващи.

Ето защо пълзенето е единственият начин да стигна до тоалетната. Щом се добирам до прага на банята, най-напред прехвърлям през него лявото коляно, после се извивам с цяло тяло около оста си. Едва тогава внимателно повдигам десния крак през прага. Най-често всичко минава добре, но този път се подхлъзвам на захвърлена на пода кърпа и дясното ми стъпало се чуква в рамката на вратата. Пронизва ме болка. Не искам да крещя, затова стена. Тутакси се обливам в пот.

Отпускам се на лявата страна, полягам малко. Изчаквам да премине най-лошото. Поемам си дълбоко дъх и се опитвам да издишам съвсем бавно. И пак. И още веднъж. Мъча се да не мисля за болезнените талази в глезена. Понякога ми помага и мисълта за Бог. Ядосан съм му. Направо съм му бесен. За какво беше всичко това? Защо ме насади на тези лайна? Урок по смирение ли ми дава? Прекалено арогантен ли бях станал?

Болката ме е накарала да забравя за кратко пълния си мехур. Трябва да побързам, иначе ще се изпусна. Хубава гледка ще заварят децата, като дойдат да си измият зъбите на сутринта. И бездруго не им е лесно с киселия им баща, който по цял ден лежи на дивана.

Надигам се, изминавам последния метър и половина на четири крака, успявам да се кача на тоалетната чиния. Олеква ми, щом си изпразвам мехура. Не пускам водата – не искам да събуждам никого. Вместо това поемам обратно към леглото.

И на себе си съм ядосан. Че съм повярвал на гумата

на лекаря, който ме увери, че по-лошо няма да стане. Ако не помогнело, поне нямало да навреди. Е, навреди. Вреди от осем месеца, дявол го взел! Въпросът е колко още да чакам. От *Милан* непрекъснато ме канят да дойда да погледам някой мач, но проклет да съм, ако се появя там с патерици. Куцията нападател. Предпочитам да се спотайвам у дома. Като ранено животно. Да стоя на тъмно и да кротувам.

При кого ли не ходих: лекари, физиотерапевти, специалисти по традиционна и магнитна акупунктура... Никой не успя да облекчи болката. Всички искаха да ми помогнат. Всички преливаха от добра воля. С изключение на двама хирурзи, които се имаха за прекалени светила. Решили бяха да си играят на Бог.

Всичко това днес е без значение. Нищо не помогна. Положението е далеч по-зле, отколкото е било някога.

Допреди две години бях професионален футболист. Нещо повече – бях най-добрият в света. А сега пълзя по плочките и умирам от болка, а лекарствата ми съсипват стомаха.

Почти стигнах до леглото. Набирам се, за да си легна, с надеждата, че ще успея да поспя. С малко късмет. Най-често лежа буден още дълго. Но какво от това? За следващия ден нямам задачи, освен да се просна на дивана. С прецакан глезен.

ЧАСТ I

ДЕТСТВО, АЯКС И ЕП 1988 Г.

1964 - 1988 з.

ЙОП И ЙОПИ

Любопитен е фактът, че дядо ми е бил шампион по вдигане на тежести на Нидерландия, но това не показва какъв съм аз. Фактът, че през войната собственият ми баща крадял храна от германците, като пробивал гунки в чувалите с брашно в камионите насред Утрехт, говори за смелост и бърз ум, но това не ми е помогнало да отбележа повече голове. И все пак Йоп, баща ми, беше много важен за мен. Той беше луд по футбола. Бях още малък, когато наред със задълженията си в общинския транспорт той се хвана и като треньор, масажист и педикюрис в различни аматьорски клубове. Така припечелваше допълнително за семейството. За почивката. Всяка година ходехме на езерото Гарга.

Баща ми си имаше и мен, *хлането* – бях изтърсакът в семейството, – което също беше лудо по футбола, а явно умееше и да играе добре. Това правеше баща ми много щастлив. Той ми посвещаваше цялото си свободно време. Останалата част от семейството – брат ми Стенли, който е с шест години по-голям от мен, сестра ми Карла, по-голяма от мен с осем години, и майка ми Лени – не бяха толкова доволни от тая отгаденост.

Баща ми започна да се занимава с мен отрано. Всичко при него се въртеше около футбола. Самият той беше играл като ляв бек в ДОС* и със съотборници като Тони ван дер Линден и Ханс Край беше станал шампион на Западна Нидерландия. Не съм го виждал как играе през

* ДОС (съкращение от *Door Oefening Sterk* или Силни чрез тренировка) е аматьорски футболен клуб от гр. Утрехт. – Б. пр.

най-ранните си години, но по-късно в УФФ не ми направи кой знае какво впечатление като футболист.

Вече като треньор той всяка седмица поглъщаше *Voetbal International* с кориците, а в неделя, след *Studio Sport*, си отбелязваше състава на тима, който ръководеше, и правеше нещо като разбор. Аз надничах през рамото му и всичко ми се струваше агски интересно. След време и аз започнах да си отбелязвам в тедфтерче мачовете, в които участвах. Този навик ми остана дълги години, дори след като заиграх за първия отбор на Аякс. Ако някоя неделя се случеше да не играя, придружавах баща си на мачовете му. От линията той впрочем не излъчваше грам страст и емоция. Напротив, беше спокоен, сякаш си беше у дома. *Cool and collected*.*

С други глуми, вниманието му беше разпределено неравно между децата. Така например той почти никога не ходеше да гледа Стенли, който също риташе. Брат ми и сестра ми се оплакваша, а майка ми недоволстваше. Но единственото, което имаше значение за баща ми, беше футболът. В неговите очи аз притежавах талант. Винаги ме водеше и ме прибираше.

Веднъж закъсняхме за важна тренировка в Зайст, на терена на футболната федерация. Имаше огромно задръстване. Баща ми за нищо на света не искаше да закъснея, беше човек, който цепеше минутата. След петнайсет минути в задръстването изведнъж заяви:

– Тръгвам по аварийната лента. Ако гойде полиция, ще им кажа, че ми има нещо на сърцето.

Щях да падна от изненада. Той беше примерен гражданин. Молеше се преди хранене и в неделя ходеше на църква. Когато пое по аварийната лента, беше страшно изнервен, понеже пари за глоба нямахме. Тогава си помислих: „Направи го, без да му мигне око!“

* Хладнокръвен и съсредоточен (англ.). – Б. пр.

Друг един път, пак преди тренировка в Зайст, цял ден плющя гъжд, но още няхмахме мобилни телефони, за да се обадим и да питаме дали ще се провежда тренировката. Рекохме си, че пясъчливите почви в Зайст могат да понесат малко гъждец. Щом пристигнахме там в пороя, заварихме паркинга съвсем пуст. На терена нямаше жива душа. Отменена ли беше тренировката? Въобще не ни беше хрумнало подобно нещо. А ние стояхме там като два подгизнали котарака. Хората ни гледаха така, сякаш не сме с всичкия си. Това му харесвах, страстта. Когато накрая станах футболист, той така се зарадва, че радостта му беше подарък за мен.

Когато си лягах, той винаги присягаше на ръба на леглото ми; говорехме си за случилото се през деня. За мачовете или тренировките. Или за *Аякс* или *Утрехт*. Приказвахме си уж за всичко, но все около футбола се въртяхме.

Не че се опитваше да ме поучава, макар че според мен се виждаше като мой учител. По-скоро споделяхме една и съща страст. Говорехме си за футбол, но без клипборд със схеми, без тактики. Когато зачекняхме моите постижения, той прибягваше до определен подход. Справях ли се добре, всичко беше чудесно. Не се ли справях, наставаше трагедия.

В някакъв момент ми писна от тая негова нагласа. Казах му:

– Ако се справям добре, бъди по-критичен, понеже, така или иначе, се чувствам окей. Ако не се справям, давай го малко по-позитивно, защото и бездруго ми е кофти.

Струва ми се, че баща ми не го биваше много в тия неща - да се поставя на мястото на другия. Съсипвах се, когато играех зле - бях доста строг към себе си. Той обаче преживяваше всеки мой неуспех драматично. Качвах се в колата с лошо предчувствие. И докато се приберем

вкъщи, ми беше проглушил ушите с конското си. Ако му кажех как се чувствам, той не ме чуваше. Подходът му не се промени дори когато заиграх в първия отбор на Аякс.

Веднъж се случи с УФФ да излезем срещу ДОС. Бях на девет. Агитката на стадиона беше доста шумна. Беше дошла от друг квартал, не особено изтънчена публика, да речем. По-грубовата.

През онези години нивото на аматьорските клубове в Утрехт беше високо. *Велокс*, *ДОС*, *Холанд* и *Елинквайк*, но и *Херкулес* и *Селеритудо*. Най-големите таланти бяха в юношеския отбор на *ФК Утрехт* и при юношите на Футболната федерация. Познавахме се като петте си пръста. Градските дербита ни бяха важни, всички искахме да спечелим. По онова време вече беше известно, че играя в УФФ и съм прилично добър.

Родителите на ДОС-овците пощуряха. Разпалени до фанатизъм.

– Догони го, сричай го!

Отвсякъде върху мен се сипеха ритници. Грубостите не спираха, а съдиите си затваряха очите. В някакъв момент ми писна. Ядосах се, напуснах терена и тръгнах насълзен към баща си. Той обаче беше категоричен:

– Ако не се върнеш незабавно в игра, лично аз ще те вкарам с ритници!

Накрая отстъпих. По-късно ми каза:

– Не им се давай, Марко. Това е част от играта. Не им позволявай да те сплашват.

Като ветеран баща ми познаваше футболните нрави, което ми беше от полза. Майка ми никога не угваше да ме гледа. Е, да, дойде веднъж, по Великден, когато излязохме срещу *Херкулес*. Разрази се драма. Тя полудя.

– Какво му правят на Марко?!

Нищо не бях усетил, баща ми също не беше видял проблем. След мача я нахокахме:

– От сега нататък ще си стоиш вкъщи, понеже твоего на нищо не прилича!

В ранните си години закоравях и поумнях благодарение на още нещо. УФФ разполагаше с чудесна смесица от добри футболисти и типове, които ги биваше повече да блъскат. Секири. Срещу тях трябваше да имаш едно наум, но иначе можеха да те научат на някои неща. Много от тези типове живееха на *Схимелпейн* след *Фьотенсевех*. Недогялан район в сравнение с *Хердерплейн*, където ритах аз.

По онова време винаги тренирахме на клей. До нашето игрище с червената му настилка имаше затревени игрища за *корфбол**. Ако беше валяло, след тренировка често ходехме „да се наричаме“ още малко, както му викахме. Четири-пет хлапета на игрището за *корфбол*, гонехме се около кошете колкото ни гържаха краката и се суркахме, за да спънем останалите. Никакви правила. Полето за *корфбол*, естествено, заприличваше на нива, понеже се въргалихме по него като невидели. Но така развиваш *feeling*** към онова, което се случва зад гърба ти. За дебнещата опасност. Не превръщахме игрите в касапница, но все пак се опитвахме да се спънем един друг.

Всъщност през онзи период бях съвсем обикновено момче. Имах брат и сестра. В училище не бях отличник, но не се справях и зле. Със сигурност не бяхме богати, живеехме в апартамент. Но нищо не ми липсваше. Бях прецизен всичко хлапак, който обича да играе футбол.

Един ден няма да го забравя никога. Беше зима и навън се беше заледило. Бяха отменили мачовете. Често със съседчето Йопи ритахме пред нашата врата на *Хердерплейн*. Йопи беше с една година по-голям от мен и имаше по-малка сестра. Доста си го биваше с топката и вече играеше в УФФ. Аз още бях в ЕДО.

* Подобна на баскетбола игра с топка, измислена през 1902 г. в Нидерландия. Играе се на два коша, като всеки от тях е разположен в центъра на съответното поле. – Б. пр.

** Усет (англ.). – Б. пр.

Оная събота скучаехме. Беше студено. Йопи имаше чичо в Амстердам, затова по някое време си наумихме да отидем пеш до Амстердам.

Много ни знаеха главите! Тръгнахме покрай магистрала А2 в посока към Марсен. Естествено, не напрегнахме. След час стигнахме до старите фабрики за газурано *Рак* в индустриална зона *Ланге Вайде*. Вече ни беше светнало, че никога няма да се доберем до Амстердам така. Тогава си казахме:

– Знаеш ли какво, да минем през замръзналите канали и да отидем до езерото. Може пък да е готино да поиграем на леда.

Лесно прекосихме каналите. Така стигнахме до езерото. Голямо изкуствено езеро, изкопано заради фабриките. Йопи предложи:

– Дай да минем по леда.

– Дали е окей? – попитах. В тоя момент видях покрай водата захвърлено въже и казах:

– Знаеш ли какво, дръж въжето, та ако цопнеш, да те измъкна.

Той тръгна пръв. И двамата стискахме въжето. И щом се отдалечи на осем-девет метра от брега, Йопи изведнъж пропадна в леда. Така се стресна, че пусна въжето. Тутакси потъна. За секунда изчезна в дълбокото.

Оня ден той носеше плетена шапка. Синя, с широка бяла ивица и две по-тънки червени от двете ѝ страни. Тази шапка остана да се носи на повърхността. Още си я спомням.

Зачудих се как да постъпя. Бях само на седем. Затирах се колкото сили имах към фабриките, които бяха останали няколкостотин метра зад нас. Беше събота, все щеше да има някого. Щом приближих, закрещях. Мъжете се сепнаха, незабавно позвъниха в полицията. Естествено, беше твърде късно.

Накараха ме да изчакам при фабриката. През това време полицаите и водолазите отидоха до езерото.

Намериха Йопи, но вече беше мъртъв. Не видях как го валят от водата, но дочух, че вероятно се е удавил. По-неже под леда не можеш да дишаш.

Аз обаче не знаех съвсем какво е то, да си мъртъв. Дядо ми почина, когато бях на четири. Бях попитал: „Ами кога ще се върне?“. Помня, че в първия момент същото се запитах и за Йопи.

Вдигна се голям шум. Бях изгубил приятел. Не че ме караха, мене се - не мене, да повтарям какво съм видял - полицията и родителите ми ме отмениха в тая задача. Но през цялото време все за Йопи се говореше: в училище, в квартала, в клуба. По всичко личеше, че трагедията е голяма.

Вкъщи отбягвахме тая тема. Баща ми беше решил, че не бива да я зачекваме. Заобикаляхме я отдалеч. В училище обаче всички говореха за Йопи.

Известно време се чувствах зле. Глождеше ме въпросът дали не е трябвало да постъпя другояче. Дали не е трябвало да отида на леда, за да го хвана. Не трябваше ли да си върже въжето около кръста, вместо да го стиска в ръце? Такива неща ми минаваха през ума. Нямах и седем, но тези мисли продължиха да ме тормозят още дълго. Не трябваше ли да постъпя по-геройски?

Срещнах се и с родителите му. За тях смъртта му се оказа пълна катастрофа. Баща му се пропи и според мен така и не се върна в правия път. Постоянно висеше на бара на УФФ. Загубата на Йопи сложи край на живота му. Майката на Йопи също беше съсипана.

Тъгувах дълго по Йопи. Спомням си, че той ми беше подарил своя паспортна снимка. Пазих я дълго време. Държах я в чекмеджето на бюрото си. Случваше се да ѝ изгубя дирите, но винаги знаех, че е наблизо.

Веднъж баща ми спомена как няколко години след смъртта на Йопи намерил въпросната снимка и я на-

късал на парченца. Решил бил, че съм отделил предостатъчно внимание на този мрачен инцидент. Аз обаче не помня подробности. Нито помня да съм му бил ядосан. Сещам се обаче как си казах: „Защо му е да ми я взима? Какво значение има една снимка? На никого не пречи!“.

Брат ми и сестра ми потвърдиха: баща ми си наумил да ме откъсне от черните мисли: „Цялата тая история с Йопи не му се отразява добре“.

Според тях било идиотско да постъпва така. Да ми налага табута. Самият аз като баща съм много по-открит и смятам, че подобни теми трябва да се обсъждат с децата.

Преди около пет години засякох случайно сестрата на Йопи. Тя ми изпрати няколко снимки на брат си. Разговорът изобщо не беше потискащ. В крайна сметка смъртта на Йопи беше нещастен случай.

Марко ван Бастен и Едвин Схон
Баста. Суровата, честна и откровена автобиография
на Марко ван Бастен

Превод *Мария Енчева*
Отговорен редактор *Петя К. Димитрова*
Редактор *Райчо Ангелов*
Коректор *Снежана Бошнакова*
Дизайн на корицата *Riesenkind*
Адаптация на корицата *Яна Аргиропулос*
Предпечат *Яна Аргиропулос*

Нидерландска. Първо издание
Формат 60x90/16
Печатни коли 22 + 2 цв. прил.
ISBN 978-619-164-373-8

Издава

YEARS
10
Enthusiast

Запазена марка
на „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД
София, ул. „Кракра“ № 20
тел.: 02/ 943 87 16,
email: office@enthusiast.bg
Книгите на „Ентусиаст“ можете да закупите
от www.enthusiast.bg

Печат РОПРИНТ

„Паднах болезнено. Още същия месец се сринах мощно. Малко преди Коледа легнах под ножа на доктор Марти. Пак десният глезен. Дори не подозирах, че четири часа по-късно светът ми ще се промени завинаги. Че никога повече няма да играя добре, никога повече няма да спринтирам, никога повече няма да направя перфектното спиране, никога повече няма да чуя прекрасния звук от оплитането на топката в мрежата. Че никога повече няма да крещя като дете след свой гол.“

Носител на множество награди, сред които „Футболист на годината на ФИФА“, „Шампион на Европа“, „Шампион на Нидерландия“, „Златна топка“, „Златна обувка“ и много други, Марко ван Бастен е един от най-великите футболисти на всички времена, но винаги е оставал загадка за мнозина, нещо като енигма. Хората го определят по различни начини – интелигентен, силен, може би неемоционален, но в тази книга той се разкрива и ни споделя неразказвани досега истории, както и снимки от личния си архив.

„Баста“ е суровата, честна и прекалено разкриваща автобиография на Марко ван Бастен. Пълна история за неговото детство, сложните отношения с родителите му и неговата кариера – лудостта в Италия, Европейското първенство през 1988 г. и провалът на Световното първенство през 1990 г. – връзката му с Йохан Кройф, болезнената история на глезена му, финансовите несполуки, неизброимите му успехи, а и падения.

